

Autizmus Alapítvány

1089 Budapest, Delej u. 24-26.; Levélcím: 1426 Budapest, Pf. 68.

Tel/fax: 210-4364; 314-2859

Web: www.autizmus.hu; E-mail: autizmus@autizmus.hu

Szakmai Beszámoló

az Autizmus Alapítvány 2024. évi működéséről

Jelen szakmai beszámoló a Belügyminisztérium **BM/2391-3/2024** okiratszámú Támogatói Okirat alapján nyújtott támogatáshoz kapcsolódóan mutatja be az Autizmus Alapítvány tevékenységeit.

Az Autizmus Alapítvány 2024-ben is kitartóan folytatta munkáját az autizmussal élő személyek és családjaik életminőségének javítása érdekében.

A szervezet 35 éves fennállását ünnepeelve visszatekintettünk az elmúlt évtizedekben elért, az országos ellátás szempontjából is jelentős eredményeinkre, melyeket az alábbiakban röviden összegzünk:

Az Autizmus Alapítvány 35 évnyi munkája és hatása a hazai autizmusellátásra

Az Autizmus Alapítvány szervezte meg hazánkban az első és azóta is **egyetlen országos autizmus diagnosztikus és gondozási központot**, mely élethosszra lefedő ellátás biztosít. Szintén az Autizmus Alapítvány hozta létre az **első autizmus-specifikus iskolát, nappali ellátást és klubot**. Modellintézményeink folyamatosan működnek: egyrészt mindennapi ellátást biztosítanak a családoknak, másrészt képzőhelyként szolgálnak a leendő szakemberek számára. A korszerű, standard **diagnosztikai eszköztár** meghonosítása és az ezek használatához elengedhetetlen képzések kialakítása szintén fontos, az országos ellátásra közvetlenül kiható eredményünk.

Szintén jelentős a különböző szintű szakemberképzések kidolgozásával és megtartásával kapcsolatos tevékenységünk: az **ELTE BGGYK autizmus spektrum pedagógiája szakirány** elindítása, tartalmi kidolgozása, valamint gyakorlóhely folyamatos biztosítása hozzájárult a szakos gyógypedagógusok képzéséhez. A **pedagógustovábbképzés** rendszerében négy akkreditált, korszerű módszertani ismereteket nyújtó képzésünk érhető el. Az Autisták Országos Szövetségével kooperációban a **szociális terület** szakemberei számára is nyújtunk képzéseket. Szintén folyamatosan elérhetők a szülőknek és családtagoknak szóló tematikus képzések.

Szupervíziós és konzultációs tevékenységünket országszerte növekvő számú intézmény veszi igénybe.

Szakértőink az **SNI Irányelv** autizmusra vonatkozó fejezetének kimunkálásában majd rendszeres frissítésében minden felülvizsgálatnál részt vettek. 1991-ben **autizmusspecifikus kerettanterv és módszertani útmutató** született a 10 éves, országos pedagógiai kísérlet eredményeként.

Az **Egészségügyi Irányelvek** először 2008-ban kerültek kiadásra, az azóta történt frissítések szintén szakértőink részvételével valósultak meg, További szakértői feladatokban is folyamatos részvételünk, így például részt vállaltunk az **Országos Autizmus Stratégia** kidolgozásában, a 8 Pont és a Montázs Projektekben, az Európa Tanács autizmus-ügyi bizottságában.

Nemzetközi és hazai kutatási projekteken szintén rendszeresen dolgozunk, néhány példa ezekre: 2006-2009 – OTKA, 2008-2010 – Nemzetközi HANDS kutatás, 2014-ben több, az autizmus biológiai hátterével kapcsolatos kutatáshoz kapcsolódtunk, együttműködést építettünk ki a Richter Gedeon Nyrt. és a Biotalentum Ltd. kutatócsoportjaival. 2015-ben a TÁMOP-3.4.2.B-12-2012-0001 keretében megtörtént a Babzsák Fejlesztő Program – fejlesztési eredményességének vizsgálata és továbbfejlesztése. 2024 őszétől a MASZK-DATA kutatásban vállaltunk partneri szerepet.

Visszatekintve az elmúlt évtizedek eredményeire, bízunk benne, hogy a szakmai terveinket megvalósíthatjuk, miközben az elért eredményeket meg tudjuk őrizni, intézményeinket a továbbiakban is fent tudjuk tartani az egyre változó követelmények és körülmények közepette.

A Belügyminisztérium Köznevelési Intézményirányítási és Finanszírozási Főosztályán keresztül **2024-ben 24,1 millió forint** költségvetési támogatás érkezett. A folyamatosan emelkedő dologi és személyi költségek emelkedése miatt óriási kihívást jelentett nonprofit szervezetként a korábbi évekhez képest kieső bevétel pótlása.

A támogatást az Autizmus Alapítvány Alapító Okiratában meghatározott céljainak – az autista gyermekek és serdülők, felnőttek jobb ellátását, gondozását lehetővé tevő elméleti és gyakorlati feladatok megoldása – megvalósításához szükséges költségekhez igényeltük.

A célok alapján meghatározott tevékenységeink a korábbi években kialakult modellintézményei működés keretében valósulnak meg, ezért a támogatási összeget az intézmények fenntartására, valamint szakemberképzési, szupervíziós, ismeretterjesztési és tanácsadói feladataink megvalósításában használtuk fel, az ezekben felmerülő bér- és bérjellegű költségeink egy részének fedezetére.

Az Autisták Országos Szövetségével és más szervezetekkel szakmai együttműködésünk változatlanul szoros, rendszeres. 2024-ben kiemelhető, hogy a felnőttkori szociális juttatásokkal kapcsolatos érdekvédelmi munka szakmai háttérmunkájában és az ezzel kapcsolatos egyeztetésekben vettünk részt.

Alábbi szakmai beszámolónkban ismertetjük az Autizmus Alapítvány működését, egységenként áttekintjük a közvetlen és közvetett ellátás területén 2024-ben végzett munkát: ezen belül kiemelten egyes intézményeink direkt ellátás területén végzett feladatait, eredményeit.

Beszámoló az Autizmus Alapítvány Módszertani Központjának 2024-ben folytatott munkájáról

Oktatói közösségünkre a 2024-es évre a megújulás, fejlődés egyaránt jellemző volt. A pedagógus továbbképzési rendszerben akkreditált meglévő tanfolyamaink mellé új tartalommal kínáltunk autista tanulókkal foglalkozó pedagógusok számára részvételi lehetőséget. Tapasztalataink és igényfelmérésünk alapján olyan területen fejlesztettünk, ahol hiánypótló tartalommal jelenhettünk meg. A többségi tananyag autizmus specifikus adaptációját célzó „Általános iskolai tananyagok egyénre szabott adaptálása autista tanulóknak” című 30 órás tanfolyamot két alkalommal tartottuk meg. A pilot tanfolyam résztvevőitől részletes visszajelzést kértünk, a javaslataikat beépítettük a következő tanfolyamba mind a tartalmi, mind a technikai kivitelezés vonatkozásaiban. Terveink szerint a tanfolyam rendszeres elérhetőségét biztosítjuk az érdeklődő pedagógusoknak online, személyes és kihelyezett helyszíni formákban egyaránt.

Az elmúlt évben összesen 12 alkalommal tartottunk tanfolyamot székhelyünkön, budapesti, pécsi, pápai helyszíneken és online formában. A 30 órás tanfolyamainkat 457 személy végezte el.

Egynapos, tematikus képzéseinket 2024-ben 10 alkalommal tartottuk meg, 200 fő részvételével. A számok tükrében látható, hogy a résztvevők az anonim, értékelő kérdőíveken mindenhol nagy elégedettségről adtak visszajelzést.

Autizmussal élő gyermekek, tanulók inkluzív nevelésének-oktatásának alapjai „Alapozó tanfolyam”		
Időpont, helyszín/forma	Létszám	Elégedettség
2024. 03. 04-07. Budapest (Prizma), kihelyezett	20 fő	4,70
2024. 04. 15-18. Budapest, online	90 fő	4,76
2024. 10. 21-22., 11. 14-15. Pápa, kihelyezett	25 fő	4,74
2024. 11. 18-21. Budapest, online	91 fő	4,83
2024. 11. 25-29. Budapest (Prizma), kihelyezett	23 fő	4,66
Összes résztvevő	249 fő	4,73

Autizmussal élő gyermekek, tanulók inkluzív nevelésének-oktatásának alapjai „Inkluzív tanfolyam”		
Időpont, helyszín/forma	Létszám	Elégedettség
2024. május 6-9. Budapest, online	31 fő	4,72
2024. október 14-17. Budapest, online	19 fő	4,89
Összes résztvevő	50 fő	4,80

Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek fejlesztése „Haladó tanfolyam”		
Időpont, helyszín/forma	Létszám	Elégedettség
2024. május 27-30. Budapest, online	57 fő	4,85
2024. június 24-27. Pécs, kihelyezett	28 fő	4,85
2024. december 2-5. Budapest, online	39 fő	4,90
Összes résztvevő	124 fő	4,86

Általános iskolai tananyagok egyénre szabott adaptálása autista tanulóknak „Tananyag adaptáció tanfolyam”		
Időpont, helyszín/forma	Létszám	Elégedettség
2024. május 13-16. Budapest, kontakt	10 fő	4,71
2024. november 4-7. Budapest, online	20 fő	4,71
Összes résztvevő	30 fő	4,71

Egynapos, tematikus képzések		
Képzés neve	helyszín, forma dátum	Létszám
Struktúra és vizuális segítség a mindennapokban- napirendek, folyamatábrák, fejlesztő feladatok egyénre szabott elkészítése	Budapest, online, március 18.	8 fő
Étkezési zavarok befolyásolásának lehetőségei és technikái	Budapest, online, április 5.	22 fő
Autizmussal élő gyermek, tanuló a többségi intézményekben	Budapest, online, április 12.	17 fő
Kihívást jelentő viselkedések befolyásolásának lehetőségei és technikái	Budapest, online, április 19.	14 fő
Nem, vagy alig beszélő gyermekek és felnőttek kommunikációjának fejlesztése	Budapest, online, május 3.	30 fő
Súlyosan, halmozottan sérült autista személyek támogatása	Pécs, kontakt, május 10.	24 fő
Gyakorlati tréning autizmus-specifikus kiscsoportos szociális-kommunikációs foglalkozásról: a Babzsák Fejlesztő Program tervezése, szervezése, kivitelezése	Budapest, kontakt, május 31.	17 fő
A szobatisztaság kialakításának támogatása autizmussal élő személyek ellátása során	Budapest, online, június 7.	14 fő
Én-könyv és napló készítése: gyakorlati tréning	Budapest, online,	16 fő

autizmus-specifikus eszközök alkalmazásáról	június 14.	
Struktúra és vizuális segítség a mindennapokban-napirendek, folyamatábrák, fejlesztő feladatok egyénre szabott elkészítése	Budapest, online, együttműködésben az Autisták Országos Szövetsége DATA képzésével december 2, 4.	38 fő
Összes résztvevő		162 fő

A szakterületen több éve munkálkodó szakembereket egészségügyi (OFTEX) akkreditációban szervezett ADOS (Autizmus Diagnosztikus Obszervációs Séma) tréningen készítették fel munkatársaink a diagnosztikus eszköz használatára.

Autizmus Diagnosztikus Obszervációs Séma tréning	
helyszín/forma dátum	Létszám
Budapest, online és személyes, 2024. február 15-16., március 1., április 5-6.	9 fő
Budapest, személyes, 2024. május 10.	9 fő külső, 2 fő belső résztvevő

Az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar hallgatói számára biztosítunk gyakorlati helyszínt. A tanév során elsősorban jelenléti formában valósítottuk meg négy szintjén a gyakorlatok vezetését BA, MA és postgraduális szintű képzésekben hallgatók számára.

Helyszín	2023/2024 tavaszi félév	2024/2025 őszi félév
Autizmus Alapítvány Általános Iskolája	19	47
Felnőtt csoportja	15	28
Autizmus Alapítvány Ambulancia	8	8
Összesen	42	83

Az alapítvány szakmai munkájában meghatározó helyet foglal el a szakmai közösségek szükség szerinti támogatása, mely elsősorban különböző előadások megtartásában, a kollégák mentorálásában, tanácsadásban, szupervíziós tevékenységekben nyilvánul meg. Az alábbiakban olvasható ezen tevékenységek részletezése.

Havi rendszerességgel szupervíziós feladatot láttunk el a Budapest, XVIII. kerületi SOFI, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben.

Szintén havi gyakorisággal segítettük a szakmai munkát a budapesti Gennaro Verolino Általános Iskola és Speciális Szakiskola, Diákotthon és Gyermekotthonban.

Rendszeres támogatást nyújtottunk 10 látogatás során a budapesti Prizma Általános Iskola és Óvoda, EGYMI tantestülete számára.

Hosszútávú együttműködésben támogatjuk szakmai munkájukban a salgótarjáni Illyés Gyuláné Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményt, az óvodában és az iskolai egységekben egyaránt.

Előadást tartottunk több budapesti közoktatási intézményben, a Mozgásjavító Általános Iskolában, a Szent Miklós Általános Iskola, Diákotthon és Gyermekotthonban, a Hallássérültek Óvodája, Általános Iskolája, Szakiskolája, EGYMI és Kollégiumában, valamint a Tüskevár Általános Iskola és Gimnáziumban.

Vidéki helyszínekre is kaptunk meghívást, Szombathelyen az Esőemberke Alapítványnál, a Vácott a Kilátó Piarista Pályaorientációs és Munkaerőpiaci Fejlesztő, Módszertani Központban, a Szolnoki Szakképzési Centrumban. Az előadásokat több esetben újabb találkozás, szakmai tanácsadás követte.

A speciális filmszemlén kollégánk kerekasztal beszélgetésben vett részt.

Kollégáink szakmai konferenciákra is kaptak meghívást. Képviseletük alapítványunkat a Budapest III. Kerületi Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (Szellő EGYMI) és a Gennaro Verolino Általános Iskola és Speciális Szakiskola, Diákotthon és Gyermekotthon ünnepségein.

Az Autizmus Alapítvány Általános Iskolájának szakmai munkájáról

A 2024-es év igen gazdag volt szakmai eseményekben, e mellett számos, adminisztratív kihívással is szembe kellett néznünk.

Az intézmény valamennyi alapdokumentuma frissült, összhangban a szakmai és jogszabályi követelményekkel.

Kiemelendő, hogy az új pedagógus életpálya modell bevezetése számos jogszabályi és adminisztratív változással és bizonytalansággal is együtt járt, miközben a pedagógusbérek emelkedése pozitív és régóta várt fejlemény. Ugyanakkor a minőségi munkához szükséges 2 tanulóként 1 szakember arány fenntartása hosszútávon nehézséget okozhat a fenntartó számára, miközben egyre nő a gyermekük számára autizmusspecifikus iskolát kereső családok száma.

Ebben az évben is igyekeztünk bővíteni a rendelkezésre álló fejlesztő eszközök körét, így többek között szenzoros eszközöket, tantárgyakhoz kapcsolódó fejlesztő eszközöket és egyéb, a tanulók fejlődését támogató eszközt szereztünk be. Az udvarra új rugós játékelemet telepítettünk a nyári időszakban. Pozitív fejlemény, hogy 2024. őszén újabb Lego adomány érkezett. A játékokat nagy örömmel fogadták a tanulók, az új eszközök remek motivációs lehetőségként szolgálnak. Az adventi időszakban iskolánkban ismét sikeres jótékonysági koncertet adott a Zorall zenekar. Szintén az adventi időszak eseménye volt, hogy ebben az évben munkatársaink és tanulóink is részt vettek az Inner-wheel Rotary Klub vásárának előkészítésében a mézeskalácsok díszítésével.

Nagy örömünkre 2024 tavaszán ismét meg tudtuk szervezni a három napos erdei iskolai programot az Inner-wheel Rotary Klub támogatásával. Idén új helyszínen, a Miskolci Szimbiózis Alapítvány erdei iskolájában valósítottuk meg a programot.

A tavaszi időszakban vendégül láttuk a Móri EGYMI vezetőségét, hogy szakmai információt nyújtsunk számunkra az autizmus-specifikus osztályok, csoportok szervezése kapcsán.

2024. április 26-án Ryan Kellems professzor és a Brigham Young University (USA) autizmus-szakos hallgatói látogatták meg iskolánkat. A hallgatók gyakorlatuk keretében be is kapcsolódhattak a szakmai munkába. A tapasztalatok megvitatása során nagyszerű visszajelzések érkeztek az amerikai vendégek részéről. Ehhez a látogatáshoz kapcsolódóan jelentős eszközadományt kaptunk a The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints-től.

2024. őszén iskolánk bekapcsolódott a MASZK MTA ELTE Szakmódszertani Kutatócsoport „Autista tanulók autonómiájának támogatása a DATA-rendszerrel, iskolai kontextusban” című kutatásába. Tanulóink single-case (saját-eset kontroll) vizsgálatsorozatban vettek részt, melynek fókuszában a folyamatalgorithmusok két eltérő platformon való alkalmazásának összehasonlítása állt.

Az AOSZ számára továbbra is szakértői háttérrel biztosítottunk az oktatási munkacsoport feladataihoz.

I. Az intézményben ellátott gyermekek, tanulók köre

A 2023/2024-es és a 2024/2025-ös tanévekben a következő osztályok működtek: 2 összevont alsó tagozatos osztály, 1 összevont felső tagozatos osztály. Az osztályokat további csoportokra bontottuk a gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelően. A tanulócsoporthoz létszáma: 3-5 fő, három gyermeket 1:1 helyzetben láttunk el súlyos stresszkezelési nehézségei miatt. Viselkedésüket szisztematikusan feltérképezzük a S.T.A.R. modell mentén és megkezdjük fokozatos beillesztésüket a kortársak közé.

A családokkal való együttműködés igen szoros, napi rendszerességgel konzultálunk, illetve a gyermeket szükség esetén otthoni környezetében is megfigyeljük és tanácsokat adunk a felmerült problémák megoldásához.

Tanulóinknak mintegy fele tanúsít olyan kihívást jelentő viselkedéseket, melyek másokra vagy önmagukra nézve veszélyesek lehetnek, így munkánk során igen nagy hangsúlyt kap a viselkedések szisztematikus feltérképezése, elemzése, valamint a kihívást jelentő viselkedések megelőzése, kezelése. Korszerű, pozitív beavatkozási stratégiákon nyugvó gyakorlati módszereinket megosztjuk a társintézményekben dolgozó kollégákkal is. Ebben az évben egy tanuló esetében súlyos pica alakult ki, melynek megelőzése és kezelése jelentős környezeti adaptációt és a szakmai team intenzív együttműködését követelte. Az eset szakmai-módszertani tanulásaiból GYOSZE publikáció – *Farmosi Orsolya, Őszi Tamásné (2024) Egy autizmussal élő fiatal és a pica – esetbemutató GYOSZE 52. évf. 2-3. szám*, illetve az Autizmus Alapítvány Országos Szakmai napján előadás készült.

II. Az intézmény munkatársai

Intézményünk szakember ellátottsága továbbra is kifejezetten magas szintű, akár az itt dolgozó kollégák képzettségét, akár létszámát tekintjük, ugyanakkor elmondható, hogy arányaiban megváltozott a tantestület összetétele. Az utóbbi években több, kevésbé tapasztalt, fiatal munkatárssal dolgozunk, ezért a belső továbbképzés, szupervízió jelentős, fejlesztendő feladatunk. A beszámoló évében 7 főállású és egy részmunkaidős gyógypedagógus, valamint 7 gyógypedagógiai asszisztens vett részt a gyermekek közvetlen ellátásában és a módszertani feladatok megvalósításában. A gyógypedagógiai asszisztensek szintén folyamatosan képzésekben vesznek részt.

A munkatársak közül 7 gyógypedagógus rendelkezik autizmus spektrum pedagógiája szakirányú diplomával. A Pedagógus II. fokozatba sorolt munkatárs három fő. Vezető munkatársaink oktatóként és gyakorlatvezetőként is dolgoznak ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar BA szintű és posztgraduális autizmus kurzusaiban.

A fentiekén kívül nagyon fontosnak tartjuk az intézményen belüli és kívüli módszertani továbbképzést, rendszeres esetmegbeszélést. Szakmai szupervízorként és a módszertani fejlesztések tervezésében, megvalósításában dr. Havasi Ágnes, az ELTE BGGYK autizmus szakirányának oktatója működött közre.

III. Iskolánk rendszeres szakmai tevékenységei

- Az iskola szakemberei további gyermekek esetében *gyógypedagógiai gondozást, egyéni fejlesztést és tanácsadást* látnak el az Ambulanciával kooperációban.

Jelentős feladatunk a távozott tanulóink utánkövetése, a családok és az ellátó intézmények egyaránt rendszeresen kérnek konzultációt, szupervíziót, akár tovább tanul, akár szociális intézményben kap ellátást a fiatal. Folyamatos feladat a *szakmai, módszertani tapasztalatok továbbadása* szakemberek és szülők számára. 2024-ben megújítottuk az *„Ajánlások az autizmus-specifikus alapszolgáltatások kialakításához a köznevelésben: működésük minimális és optimális szakmai feltételrendszere”* című dokumentumot az AOSZ felkérésére. Ebben az évben többek között részt vettünk az AOSZ szociális szakembereknek szervezett képzésében, illetve a DATA program keretében gyakorlat-centrikus képzést nyújtottunk a vizuális támogatás módszertanáról.

- Belső továbbképzésen vettünk részt az EDA (PDA) tünetegyüttes témájában.
- Folyamatosan tájékoztatást nyújtunk az autizmussal kapcsolatos szakirodalomról, a minőségi ellátáshoz szükséges szakmai és szervezési keretéről. Autizmus-specifikus fejlesztési terveket, taneszköz-mintákat bocsátunk rendelkezésre, segítséget nyújtunk a helyi tantervek autizmusra vonatkozó részeinek kimunkálásában. Az intézmény külső kapcsolatai kiterjedtek, meghatározó szerepet töltenek be az autizmus spektrum zavarral kapcsolatos tudományos, szakmai fejlesztésekben, hatásuk az érdekvédelem területén is jelentős.

- Az intézmény alapvető jellemzője a belső szakmai fejlesztőmunka, amelynek alapja a szakemberek együttműködése. A jó gyakorlatok megosztása, az autizmus-specifikus tudás átadása továbbképzések, konzultációk, hospitálások formájában országos szinten, adott esetben határon túl is biztosított.
- Iskolánk továbbra is országos modell-intézményként működik, folyamatosan fogadva az autizmus-specifikus ellátást nyújtó, vagy az ilyen típusú ellátásra készülő szakmai partnereket.
- Az iskola ezen felül továbbra is gyakorlóléhelyet biztosít az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karának posztgraduális és BA szintű autizmus kurzusai számára és egyéb felsőoktatási/oktatási intézményekből is rendszeresen fogad hallgatókat.

Az Autizmus Alapítvány Ambulanciájának szakmai munkájáról

Az Autizmus Alapítvány Ambulanciája pszichiátriai, valamint gyermek- és ifjúságpszichiátriai területen működő, komplex szolgáltatásokat nyújtó intézmény. Gondozói feladatait a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel kötött szerződés alapján, a közvetlen ellátáson túli szakmai feladatait az Autizmus Alapítvány támogatásával látja el.

Az ambulancia szolgáltatásai a diagnosztikától a beavatkozásig a nemzetközi ajánlásoknak megfelelő, bizonyítékokon alapuló módszertanon és eszköztáron alapulnak.

I. Az Autizmus Alapítvány Ambulanciájának szakmai tevékenységei

(1) Ambuláns Ellátás

Ambulanciánk tevékenységének túlnyomó részét klienseink és családjaik gyermekpszichiátriai és pszichiátriai gondozása/ellátása jelenti: elsősorban kontrollvizsgálat, tanácsadás, fejlesztés, terápia, szülő- és szakember-konzultáció, pszichoedukációs tréning, terápiás szupervízió keretében. Ugyanakkor számos közoktatáshoz, szociális ellátáshoz köthető feladatot is felvállalunk, valamint autizmus szempontú szakértést biztosítunk jogi, büntetésvégrehajtási ügyekben is, amennyiben pácienseink érdeke ezt megkívánja. Nagy számban végzünk diagnosztikus kivizsgálást minden életkorban. Rendszeres szupervíziót biztosítunk a Terápiás Centrumban egyéni- és csoportos terápiába járó, ambulanciánk gondozásában lévő gyermekekkel foglalkozó szakemberek számára.

(2) Kutatás, ismeretterjesztés, oktatás:

Az ambulancia munkatársai rendszeresen oktatnak az Autizmus Alapítvány pedagógiai- és egészségügyi akkreditált tanfolyamain, valamint igény szerint konzultációs lehetőséget biztosítanak a szakterületen folyó kutatásokban.

Ambulanciánk egyben *bemutató oktatási intézményként* is működik, ahol különböző felsőoktatási-, továbbképzési- és ellátó intézményekből fogadunk látogatókat rendszeres gyakorlati vagy alkalmi hospitálási lehetőséget biztosítva.

Gyakorlati oktatást biztosítunk az ELTE BGGYK autizmus spektrum pedagógiája szak és szakirányú továbbképzésében, a Semmelweis Egyetem Klinikai Pszichológia Szakképzésében, valamint az ELTE PPK Fejlődés-és Klinikai Gyermekpszichológia és Felnőtt Klinikai Pszichológia mesterképzésében magyar és angol nyelven.

További oktatási tevékenységek az ELTE BGGYK *posztgraduális szakirányú továbbképzésében* pszichológiai és pedagógiai tantárgyak oktatása, valamint a Semmelweis Egyetem *Klinikai Pszichológia Szakképzésében* kognitív viselkedésterápiás szupervízió biztosítása.

(3) Szakmai konzultáció, szupervízió biztosítása

Ambulanciánk szakemberei rendszeres konzultációs és szupervíziós lehetőséget biztosítanak az Autizmus Alapítvány Terápiás Centrumában-, Általános Iskolájában-, Felnőtt Csoportjában- és Felnőtt Klubjában dolgozó munkatársak számára, és igény szerint külső szakembereknek.

(4) Továbbképzés, együttműködés

Az Autizmus Alapítvány kiemelt figyelmet fordít munkatársainak belső képzésére és külső képzési lehetőségek, szakmai továbbképzések biztosítására, mind a szakmai fejlődés előmozdítása érdekében, mind a hosszabb távú mentálhigiénés védelem szempontjából. Hasonlóképp kiemelt figyelemmel kezeli a szakmai partnerekkel, valamint a társszakmákkal való együttműködés kialakítását és fenntartását.

2024-ban összesen 15 fő hospitáló látogatót fogadtunk.

Az intézményen belül rendszeresen zajlanak módszertani továbbképzések, szakmai nap keretében.

2024-ben két pszichológus kollégánk vett részt az ADOS Diagnosztikus Obszervációs Séma tréningen.

II. Az Autizmus Alapítvány Ambulanciájának szolgáltatásai és betegforgalmi adatai

II.1. Szolgáltatások

(1) *Diagnosztikus kivizsgálás* gyermek- és felnőttkorban.

A kivizsgálást multidiszciplináris team végzi (pszichiáter, pszichológus/gyógypedagógus, főorvosi szupervízió mellett), célja az autizmus spektrum zavar igazolása vagy kizárása, valamint a lehetséges járulékos pszichiátriai zavarok feltérképezése.

A diagnosztikai kivizsgálás alapja a gyermek vagy felnőtt fejlődésének és viselkedésének részletes feltárása, felmérése pszichiátriai/pszichológiai/pedagógiai módszerek, standard diagnosztikus- és felmérő eszközök segítségével. A diagnózis- és a lehetséges beavatkozások részletes megvitatásra kerülnek a családdal, felnőttkorban az érintett klienssel. A tapasztalatokat és javaslatokat írásos szakvéleményben rögzítjük. A kivizsgálások átlagosan 3 alkalmat jelentenek, alkalmanként pedig körülbelül két órát vesznek igénybe.

(2) *Gondozásba-vételi vizsgálat* gyermek- és felnőttkorban.

A gondozásba-vételt autizmus szakmai team (pszichiáter/pszichológus/gyógypedagógus, főorvosi szupervízió mellett) végzi, célja, hogy azok a gyermekek/felnőttek is hosszú távú gondozásban részesülhessenek, akik a szakmai standardoknak megfelelően felállított autizmus-spektrum zavar diagnózissal érkeznek, és ezt a család, illetve felnőttkorban maga az érintett is elfogadja. A gondozásba vételről írásos szakvélemény készül. A gondozásba-vételi vizsgálatok azonos szakemberigény és alkalmankénti időtartam mellett kevesebb, általában 1-2 vizsgálati alkalmat jelentenek.

(3) *Kontrollvizsgálat* gyermek- és felnőttkorban.

Autizmus szakmai team vagy szakember végzi (pszichiáter/pszichológus/gyógypedagógus, főorvosi szupervízió mellett), célja a gyermek fejlődésének követése, felnőttkorban az állapotváltozás monitorozása, az aktuális kérdések megvitatása, javaslatétel a megfelelő ellátásra, annak szakmai tartalmaira.

(4) *Konzultáció családoknak*

A szülőket vagy más családtagokat egyénre szabottan segítjük az autizmus természetének megértésében, abban, hogy az otthoni környezetet és saját viselkedésüket is képesek legyenek gyermekük speciális igényeinek megfelelően módosítani. A viselkedési problémák specifikus eszközökkel való hatékony kezelésére konkrét javaslatokat teszünk.

(5) *Konzultáció szakembereknek*

Célja a gyermekkel/felnőttel rendszeresen foglalkozó szakemberek (pl. tanár, óvónő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, pszichológus, lakóotthon munkatársa) felkészítése az autizmussal élő kliens fogadására, ellátására az autizmus-specifikus szemlélet, módszertan bemutatásával, konkrét, egyénre szabott tanácsadással.

(6) Problémaorientált pszichoedukációs tréning

Célzott, az autizmus spektrum zavarokban jellemző problématerületekre, valamint beavatkozási módokra (pl. étkezési nehézségek, problémás viselkedés, vizuális segítség alkalmazása) fókuszáló ellátási forma szülők és/vagy a gyermekkel foglalkozó szakemberek számára.

(7) Ambuláns egyéni terápiák

Ambulanciánkon elérhető autizmus-specifikus beavatkozások tartalmi szempontból - a kliens életkorához és szükségleteihez, valamint a terápiát végző szakember képzettségéhez igazodva – autizmus - specifikus fejlesztést, autizmus - specifikus életvezetési tanácsadást, illetve szupportív pszichoterápiát, vagy szintén autizmus - specifikus kognitív viselkedésterápiát jelentenek.

(8) Felnőtt Klub

A 90-es évek elejétől folyamatosan működő Klubon résztvevők létszáma 2024-ben 14-15 fő volt.

(9) Közoktatás területéhez (is) kapcsolható szolgáltatások

A gyermek kognitív profiljának részletes feltérképezése, melynek része az értelmi képességek és/vagy adaptív szint felmérése standard intelligenciatesztekkel, kérdőíves, illetve interjú alapú eljárásokkal, valamint a tanulási képességek (taníthatóság, tanulási stílus, figyelem, együttműködés, stb.) részletes felmérése és a fejlesztési területek átfogó feltérképezése. Ezek alapján a szakmai team ajánlást tesz a gyermek intézményes elhelyezésével, a beiskolázás formájával, illetve az egyénre szabott autizmus-specifikus fejlesztéssel kapcsolatban.

(10) Szociális gondozás területéhez (is) kapcsolódó szolgáltatások

A családokat részletes információkkal látjuk el az igénybe vehető szociális juttatásokról és az ezt megalapozó törvényi hátérőről. Szükség szerint hivatalos igazolásokat és útmutatókat adunk ki, illetve az ügyintézésben is segítjük a családokat.

Felnőttkorban a diagnózisról szóló igazolás és javaslat mellett az autonómia szint meghatározására irányuló vizsgálattal (Vineland II Adaptív Viselkedést mérő Skála) is igyekszünk hozzájárulni a felnőtt klienseink komplex állapotfelméréséhez.

II.2. Betegforgalmi adatok

Nyilvántartott kliensek száma **6264** fő.

2024-ben összesen **5318** ambuláns esemény történt.

Megnevezés	esemény (alkalom)
	442
Vizsgálat folytatása, kivizsgáláshoz kapcsolódó formális felmérés pl. Autizmus Diagnosztikus Interjú, Autizmus Diagnosztikus Obszervációs Séma, Intelligenciatesztek	602
Kontrollvizsgálat, kontrollvizsgálaton történő pszichológiai felmérés	397
Vineland Adaptív Viselkedési Skála	139
Diagnózis- megbeszélés	323
Tanácsadás, konzultáció	245
Egyéni terápiás ülés, egyéni terápiás üléshez kapcsolódó szupervíziós ülés	1202
Pszichoedukációs tréning	1968

Személyi feltételek

2024-ben 2 fő gyermekpszichiáter, 1 fő pszichiáter, 2 fő klinikai szakpszichológus, 2 fő pszichológus, 1 fő pszichológus-gyógypedagógus, 2 fő gyógypedagógus, 1 fő fejlesztő tanár, 1 fő speciális fejlesztő szakember és 2 fő asszisztens biztosította az ellátást. Tudományos ösztöndíjban 2 fő részesült (1 fő gyógypedagógus, 1 fő pszichológus).

Az Autizmus Alapítvány Terápiás Centrumának munkájáról

Személyi feltételek

Az Autizmus Alapítvány Terápiás Centruma az Autizmus Alapítvány Ambulanciájával szorosan együttműködve dolgozik. 2024. évben a Terápiás Centrumban egy állandó munkatárs mellett két, az Autizmus Alapítvány más részlegein dolgozó kolléga látta el a feladatokat, személyenként havonta egy-négy terápiás órát tartva. A terápiákkal kapcsolatos szupervíziót, konzultációkat az Autizmus Alapítvány Ambulanciájának munkatársai látták el.

Működési idő

A Centrum heti öt munkanapon nyújtotta szolgáltatásait, a nyitvatartási idő igazodott a közoktatási tanítási rendhez.

A TERC tevékenységei

2024. évben a szakemberek által megtartott terápiás órák:

	ellátott gyermek	ellátott felnőtt	óraszám
1 állandó munkatárs	26 fő	8 fő	683 óra
2 óraadó munkatárs	4 fő	6 fő	114 óra
összesen	30 fő	14 fő	797 óra

(1) *Egyéni terápia*, melynek célja a gyermekek/felnőttek speciális szükségleteihez alkalmazkodó beavatkozás mellett a szülők/hozzátartozók/szakemberek támogatása, oktatása ahhoz, hogy a hatékony módszereket otthoni, illetve óvodai és iskolai körülmények között is alkalmazni tudják.

A fejlesztő szobában a gyermekek számára (a felnőttekkel életkoruknak és egyéni szükségleteiknek megfelelő környezetben) olyan strukturált környezetet alakítottunk ki, amely elrendezésével, vizuális támogatással egyértelműen bejósolható színteret jelentett. A foglalkozások során autizmus specifikus módszereket alkalmazva tanítottuk a hiányzó készségeket, többek között: napirendhasználatot, önálló munkavégzést, tevékenységváltást, egyénre szabott kommunikációt, egyéni szükségleteknek megfelelő szociális készségeket, életkornak megfelelő, változatos tevékenységet.

A szülők elfogadták az általunk alkalmazott módszereket.

Egyes családok lehetőség szerint a gyermek szükségleteihez módosították az otthoni környezetet. A megismert, jól működő technikákat, módszereket a terápiát végző pedagógus segítségével alkalmazták a mindennapi élethelyzetekben.

A jó képességekkel rendelkező fiatalok, felnőttek életvezetési problémáik megoldásában kaptak segítséget a szakemberektől, egyéni igényeknek megfelelően hetente vagy havi egy alkalommal.

(2) *Kiscsoportos fejlesztések*

A foglalkozásokon elsősorban a szociális-kommunikációs készségek, az önismereti készségek, az beilleszkedést elősegítő társas készségek fejlesztésére fókuszáltunk az egyéni sajátosságok, szükségletek figyelembevételével. 2024. évben heti rendszerességgel 1 két fős csoport számára valósult meg a kiscsoportos fejlesztés.

(3) Tanácsadás

2024. évben több ellátott gyermek pedagógusa vette fel a kapcsolatot a Terápiás Centrum munkatársaival együttműködés céljából, valamint hogy megismerje a nálunk alkalmazott módszerekkel, tanácsokat kérjen az adott gyermek intézményen belüli támogatásával kapcsolatban.

(4) Egyéb

A Centrum munkatársai oktatnak az Alapítvány által szervezett tanfolyamokon, képzéseken (alapozó, haladó, inkluzív tanfolyamokon, egynapos tréningeken), részt vesznek pályázati munkákban, valamint gyógypedagógiai hallgatók gyakorlatvezetésében

Az Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó Intézményének munkájáról

Az intézmény alapfeladatai

Az Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó intézménye terápiás jellegű ellátást biztosít. Feladata az autizmussal élő, támogatásra szoruló fiatalok modell-értékű nappali ellátása. Intézményünk jelenleg is hiánypótló szolgáltatásnak számít a hazai ellátórendszerben, akár a kiváló személyi feltételeket, akár az itt elérhető módszertani tudást és tapasztalatot tekintjük.

Az intézményben folyó munka célja, hogy az ide járó fiatalok a lehető legmagasabb önállósági szintjükre jussanak el a mindennapi élet színterein, és lehetőségeikhez mérten felkészüljenek a csoportból való továbblépésre – képességeik szerint munkába álljanak, felkészüljenek az egyéni szükségleteiknek megfelelően kialakított támogatott lakhatás és életvitel igénybevételére, illetve családjuk támogatásától minél kevésbé függjenek. Mindehhez nagyon fontos a családokkal való szoros együttműködés és folyamatos párbeszéd.

Személyi feltételek

A 2024-es év folyamán stabil szakmai csapat, 4 szakember dolgozott az intézményben-beosztásukat tekintve 1 fő intézményvezető, gyógypedagógus végzettséggel, valamint 3 fő terápiás munkatárs- ketten gyógypedagógus végzettséggel és egy pedagógia szakos nevelőtanár.

Munkatársaink közül ketten több mint 25 év tapasztalattal rendelkeznek az autizmussal élő felnőttek terápiájában, ez a rutin rendkívül nagy előny a szakmai problémák megoldása tekintetében.

Tapasztalt munkatársaink tanfolyami trénerként, szupervízorként, és az Autizmus Alapítvány módszertani fejlesztéseiben munkacsoport tagként vesznek részt, így a közvetlen ellátásból származó gyakorlati tapasztalatok folyamatosan beépülnek a képzések, publikációk anyagába.

Kiemelt feladatnak tekintjük a gyakorlati oktatásban való részvételt. Ebben az évben intézményegységünkben mintegy 40 fő gyógypedagógus hallgató végezhette szakmai gyakorlatát.

Továbbra is együttműködünk a többi egységgel a pályázatokhoz kapcsolódó, illetve egyéb feladatokban, melyet módszertani központunk lát el. Az idén közösen ünnepeltük Alapítványunk fennállásának 35. évfordulóját.

Ellátott fiatalok

Az intézményben ellátott fiatalok az autizmusban súlyosabban érintett személyek, akik esetében igen fontos az autizmus-specifikus ellátás, illetve a fejlesztés folyamatosága. A képességfejlesztés mellett nagy hangsúlyt kap a stressz és az esetleges viselkedésproblémák megelőzése és kezelése, a kiegyensúlyozott és tartalmas mindennapok biztosítása, valamint a felnőtt korhoz kapcsolódó egyéb területek fejlesztése.

A csoport összetételében ebben az évben is több változás történt.

Az év első felében 10 fiatalot láttunk el, majd áprilisban 2 fő csatlakozott hozzánk. Júniusban egy fő kilépett a csoportból, munkakeresés miatt. Szeptembertől 2 újabb fiatal csatlakozott, majd novembertől még egy fiatalember, így a csoport létszáma már 14 fő.

Tárgyi feltételek

Ebben az évben az egyik fiatalember édesanyja, egy munkahelyén (IKEA) megjelenő pályázat kapcsán felajánlotta a segítségét, és kis munkacsapatával a bejáratunknál lévő kihasználatlan részt rendbe rakták, átalakították és kerti bútorokkal bebútorozták, így egy levegőzésre alkalmas kis kertrészt kaptunk. Jóidőben a fiatalok szívesen töltik itt az idejüket, újságot/könyvet nézegetnek, tablettel/mobiltelefonnal foglalják el magukat. Azért is örültünk ennek a lehetőségnek, mert így, még ha csak időszakosan is, de új tér áll rendelkezésünkre, így kényelmesebben tudják tölteni szabadidejüket a csoport tagjai.

A nappali ellátás keretein belül végzett tevékenységek:

- papírmerítés, merítés előmunkálatai (doboz vágás, hámozás, papírtépés)
- nemezelés
- házimunkák (pl. terítés, mosogatás, mosás, takarítás)
- ajándéktárgy-készítés (pl. gyöngyből-nemezből készült ékszerek, merített papírból készült naptárok, jegyzetfüzetek, stb.)
- egyéni strukturált feladatok
- ház körüli munkák (pl. udvartakarítás, hólapátolás).
- önkiszolgálási feladatok
- kiscsoportos szociális-, és kommunikációs készségeket fejlesztő foglalkozások (pl társasjátékok, „babzsák” foglalkozás, tematikus beszélgetések
- szabadidős elfoglaltságok
- ünnepekhez kapcsolódó készülődés (pl. mézeskalács sütés)
- Mint minden évben, az idén is rengeteg szakmai kihívással néztünk szembe, a felnőttkorból adódó sajátosságok között jócskán akadnak olyan kihívást jelentő viselkedések is, amelyek megelőzése, kezelése kiemelt feladatunk. A sok új tag összeszoktatása, csoportba illesztése egész éven át tartó feladatunk volt. A fiatalok napirendjét igyekszünk egyénenként úgy összeállítani, hogy hasznosan, tevékenyen töltsék az idejüket, új készségeket sajátítsanak el, gyakorolják az eddig tanultakat, de legyen lehetőségük a pihenésre, kikapcsolódásra is. Emellett rendkívül fontos szempont, hogy az intézményen belüli csoportbontást úgy alakítsuk ki, hogy a kisebb csoportokban a tagok jól érezzék magukat egymás társaságában.
- Továbbra is rugalmas időbeosztásban veszik igénybe az ellátást (napi 5-7) órában, képességeinknek, munkabírásunknak és a családok igényeinek megfelelően. Minden esetben jó visszajelzés számunkra, hogy a fiatalok szívesen járnak intézményünkbe, szeretik itt tölteni az idejüket.

Budapest, 2025.február 18.

Gájerné Balázs Gizella
szervezési-gazdasági igazgató